

วิทยานิพนธ์	การศึกษาการดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองที่บ้านเพื่อป้องกันการเกิดภาวะแทรกซ้อนโดยเน้นครอบครัวเป็นศูนย์กลาง A Study of Family-centered Care to Prevent Complications at Home in Patients with Cerebrovascular Disease
ชื่อนักศึกษา	นางสาวสิรัชชา จิราภักดิ์
รหัสประจำตัว	474056
สาขาวิชา	การพยาบาลเวชปฏิบัติชุมชน
ปีการศึกษา	2551

บทคัดย่อ

การศึกษาเชิงคุณภาพครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหาความต้องการในการดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองที่บ้าน และความคาดหวังการบริการสุขภาพที่สนับสนุนการดูแลเพื่อตั้งกระทู้แนวทางการดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองที่บ้านเพื่อป้องกันการเกิดภาวะแทรกซ้อนโดยเน้นครอบครัวเป็นศูนย์กลางตามการรับรู้ของผู้ป่วย ครอบครัว และบุคลากรสุขภาพ ผู้ให้ข้อมูลหลักเลือกแบบเจาะจง คือ 1) ครอบครัวที่มีผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมอง 8 ครอบครัว เป็นผู้ป่วยจำนวน 2 คน สมาชิกในครอบครัวที่เป็นผู้ดูแลหลัก 8 คน 2) บุคลากรสุขภาพจำนวน 10 คน โดยการสัมภาษณ์เจาะลึก การสังเกตแบบมีส่วนร่วม และไม่มีส่วนร่วม วิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา

ผลการศึกษา พบว่าปัญหาการดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองที่บ้านตามการรับรู้ของครอบครัวและบุคลากรสุขภาพ ประกอบด้วย ปัญหาด้านสุขภาพและภาวะแทรกซ้อนของผู้ป่วย ปัญหาด้านครอบครัว และปัญหาด้านการบริการสุขภาพ ความต้องการในการดูแล ได้แก่ ข้อมูลความรู้เกี่ยวกับการเจ็บป่วย เรียนรู้การปฏิบัติกรดูแลเตรียมความพร้อมในการดูแลที่บ้าน และการช่วยเหลือสนับสนุนการดูแลที่บ้าน สำหรับความคาดหวังการบริการเพื่อป้องกันการเกิดภาวะแทรกซ้อน ได้แก่ จัดหน่วยบริการเฉพาะ มีแนวทางปฏิบัติเฉพาะ เตรียมบุคลากรทีมให้ความรู้ และมีระบบการประสานงานการบริการการดูแลต่อเนื่อง แนวทางการดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองที่บ้านเพื่อป้องกันการเกิดภาวะแทรกซ้อนโดยเน้นครอบครัวเป็นศูนย์กลาง ประกอบด้วย 1) แนวทางการเตรียมความพร้อมเพื่อการดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองที่บ้าน ระหว่างที่ผู้ป่วยเข้ารับการรักษาที่โรงพยาบาลที่เป็นการเจ็บป่วยครั้งแรก 2) แนวทางในการเตรียมความพร้อมเพื่อการดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองที่บ้านระหว่างผู้ป่วยกลับเข้ารับ

การรักษาที่โรงพยาบาลซ้ำ 3) แนวทางการดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองในระยะที่ผู้ป่วย
อยู่ที่บ้าน 4) แนวทางในการดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองที่บ้านเมื่อมาตรวจตามนัด

ข้อเสนอแนะการดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองที่บ้านเพื่อป้องกันการเกิด
ภาวะแทรกซ้อนโดยเน้นครอบครัวเป็นศูนย์กลาง ควรเน้นการสร้างพลังของครอบครัวใน
การจัดการดูแลและได้รับการสนับสนุนจากบุคลากรสุขภาพ เพื่อป้องกันภาวะแทรกซ้อน และลด
การกลับเข้าโรงพยาบาลซ้ำ

คำสำคัญ: การป้องกันภาวะแทรกซ้อน ผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมอง การดูแลที่เน้นครอบครัว
เป็นศูนย์กลาง

Thesis Title A Study of Family-centered Care to Prevent Complications at Home
in Patients with Cerebrovascular Disease

By Miss Siratcha Jirajarupat

Identification No. 474056

Degree Master of Nursing Science Program (M.N.S.)

Major Community Nurse Practitioner

Academic Year 2008

ABSTRACT

This qualitative study aimed 1) to examine problems and needs of the care for patients with cerebrovascular disease (CVD) at home according to the perception of the patients, families, and health personnel 2) to investigate expectations toward healthcare services that support family-centered care for CVD patients at home, and 3) to synthesize guidelines for family-centered care for CVD patients at home to prevent complications. Key informants included eight families, two CVD patients and eight family members, and ten healthcare providers. In-depth interview, participant and non-participant observations were implemented. The content analysis was used.

The finding indicated that the problems in caring for CVD patients at home, reflected by both the families and the healthcare providers, consisted of the patients' health problems and complications, caregivers' problems, and healthcare service problems. The needs in caring CVD patients at home to prevent complications included "information and knowledge of the illness", "learning caring skills", "preparing for taking care the patients at home", and "supports for taking care the patients at home". The expectations toward healthcare services that support family-centered care for CVD patients at home to prevent complications included "a specific unit of healthcare service", "a specific guideline", "personnel preparation", "education team", and "continuing care coordination system". Guidelines for family-centered care to prevent complications at home in CVD patients consisted of 1) a guideline to prepare the care for CVD patients at home during first hospitalization, and 2) a guideline to prepare the care for CVD patients at home during re-hospitalization, 3) a guideline to care for CVD patients during home stay, and 4) a guideline to care for CVD patients during follow-up at out-patient unit.

To take care for the CVD patients at home to prevent complications based on family-centered approach, family empowerment for care management is important. In addition, family should be supported by healthcare providers to prevent complications, and reduce reoccurrence of hospitalization to the patients.

Key Word: Prevention of Complications, Cerebrovascular Patients, Family-centered Care

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความช่วยเหลือและกำลังใจจากหลายท่าน

ขอขอบพระคุณผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมอง ครอบครัวผู้ป่วย และเจ้าหน้าที่บุคลากรทีมสุขภาพในโรงพยาบาลเอกชนทุกท่านที่เข้าร่วมโครงการในการให้ความร่วมมือการเก็บข้อมูล และมีส่วนร่วมในการให้ความช่วยเหลือในงานวิจัยครั้งนี้จนสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

ขอขอบพระคุณ อาจารย์ ดร.รัชณี นามจันทรา อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.หทัยชนก บัวเจริญ อาจารย์ที่ปรึกษารอง รองศาสตราจารย์ ดร.จริยาวัตร คมพยัคฆ์ คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุภาภรณ์ ค้วงแพง ผู้ทรงคุณวุฒิ ที่ได้กรุณาเสียสละเวลาอันมีค่ายิ่งในการให้ความรู้ คำแนะนำ คำปรึกษาโดยไม่เห็นแก่ความเหน็ดเหนื่อย ทั้งในและนอกเวลาราชการแก่ผู้วิจัย รวมตลอดทั้งตรวจ แก้ไข และเสนอแนะเพิ่มเติม เพื่อให้วิทยานิพนธ์เล่มนี้มีความสมบูรณ์ครบถ้วน

ขอขอบพระคุณท่านคณาจารย์ หลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาลเวชปฏิบัติชุมชน มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทความรู้แก่ผู้วิจัย

ขอขอบพระคุณหัวหน้าฝ่ายการพยาบาล หัวหน้าแผนก และเพื่อนร่วมงานชั้น 12 E ทุกท่านที่เป็นกำลังใจ คอยช่วยเหลือและรับภาระงานแทนขณะศึกษา

ขอขอบพระคุณเจ้าหน้าที่บัณฑิตวิทยาลัยทุกท่านที่คอยให้คำแนะนำและช่วยเหลือตลอดการศึกษา ขอขอบคุณพลังใจจากเพื่อน ๆ หลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาลเวชปฏิบัติชุมชนรุ่นที่ 1 ที่ห่วงใยและให้กำลังใจอยู่เสมอ ขอขอบคุณคุณทรรศนีย์ นาคราช และคุณอ้อมใจ แก้วประหลาด ที่คอยช่วยเหลือและอยู่เคียงข้างมาตลอด

ขอขอบพระคุณบิดาและมารดาที่ได้ให้แรงสนับสนุนทั้งทางด้านกำลังใจ กำลังใจและกำลังทรัพย์ ในการศึกษาครั้งนี้ ขอขอบคุณพี่ ๆ น้อง ๆ และหลานทุกคนที่คอยเป็นกำลังใจ ช่วยเหลือและรอคอยวันสำเร็จด้วยความรักและห่วงใยตลอดเวลา

ท้ายที่สุดขอกราบขอบพระคุณมหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติที่ได้เป็นแหล่งประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้และคุณธรรมแก่ผู้วิจัย ซึ่งผู้วิจัยจักได้นำสิ่งเหล่านี้ไปปรับใช้ในการทำงานของวิชาชีพและชีวิตประจำวัน และในสังคมอย่างมีคุณภาพ และก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่สังคมและประเทศชาติสืบต่อไป

สิรัชชา จิรจรรุภัทร

การศึกษาการดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองที่บ้านเพื่อป้องกันการเกิดภาวะแทรกซ้อน
โดยเน้นครอบครัวเป็นศูนย์กลาง

A STUDY OF FAMILY-CENTERED CARE TO PREVENT COMPLICATIONS
AT HOME IN PATIENTS WITH CEREBROVASCULAR DISEASE

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการพยาบาลเวชปฏิบัติชุมชน บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

พ.ศ. 2552

วิทยานิพนธ์ การศึกษาการดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองที่บ้านเพื่อป้องกันการเกิดภาวะแทรกซ้อนโดยเน้นครอบครัวเป็นศูนย์กลาง
A Study of Family-centered Care to Prevent Complications at Home in Patients with Cerebrovascular Disease

ชื่อนักศึกษา นางสาวสิริชชา จิราภักดิ์

รหัสประจำตัว 474056

สาขาวิชา การพยาบาลเวชปฏิบัติชุมชน

ปีการศึกษา 2551

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ และสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ได้ตรวจสอบและอนุมัติให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต เมื่อวันที่ 26 ธันวาคม พ.ศ. 2551

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์พรรณราย แสงวิเชียร)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

ประธานกรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.จริยาวัตร กมพยัคฆ์)

กรรมการและอาจารย์ที่ปรึกษา

(อาจารย์ ดร.รัชนี นามจันทร์)

กรรมการและอาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.หทัยชนก บัวเจริญ)

กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุภาภรณ์ คิ้วแพง) จากสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา